

Høringsinnspill fra Skolenes landsforbund til Lesekommisjonen

Skolenes landsforbund (SL) takker for muligheten til å gi innspill til Lesekommisjonens arbeid.

Innledningsvis vil vi fremheve at lesing er nøkkelen til læring, demokratisk deltakelse og sosial mobilitet. Skal alle barn og unge få mulighet til å lykkes, må arbeidet med lesing forankres i en sterk fellesskole der kvalitet ikke avgjøres av geografi, økonomi eller bakgrunn.

SL deler kommisjonens bekymring for utviklingen i barn og unges leseferdigheter og leselyst. Gode leseferdigheter er avgjørende for læring, deltakelse i arbeidsliv og samfunnsliv, og for å kunne utøve et aktivt medborgerskap. Lesing er derfor ikke bare et utdanningspolitisk spørsmål, men også et spørsmål om demokrati, sosial utjevning og inkludering.

Vi vil særlig understreke at utfordringene knyttet til leseferdigheter ikke kan løses gjennom enkeltstående tiltak. Skal Norge lykkes med å styrke lesekompetansen, må innsatsen omfatte hele utdanningsløpet og bygge på tillit til profesjonen, tilstrekkelige ressurser og langsiktig satsing.

Lesing er et ansvar for hele skolen

Skolenes landsforbund mener det er viktig at lesing ikke forstås som et ansvar som alene tilligger norskfaget eller norsklæreren.

Å lese fagtekster, instruksjoner, beskrivelser, kilder og digitale tekster er en forutsetning for læring i alle fag. Elevenes leseutvikling må derfor være et felles ansvar for hele profesjonsfellesskapet.

Dette krever at lærere på alle trinn og i alle fag har kompetanse til å arbeide systematisk med lesing, og at skoler organiseres slik at profesjonsfellesskapet kan samarbeide om elevenes språk- og leseutvikling.

Tidlig innsats krever reelle ressurser

Skolenes landsforbund støtter ambisjonen om tidlig innsats og tett oppfølging av elever som strever med lesing.

Samtidig vil vi advare mot at nye ambisjoner blir stående som uforpliktende forventninger dersom de ikke følges opp med nødvendige ressurser.

Tidlig identifisering av leseutfordringer, intensiv opplæring og individuell oppfølging forutsetter tilstrekkelig lærertetthet, voksantetthet, tilgang på spesialpedagogisk kompetanse og tid til samarbeid mellom ansatte.

Ressurser handler ikke bare om antall timer eller årsverk, men om muligheten til å møte elever på ulike måter. God leseopplæring krever rom for lesing i store og små fellesskap, for individuelle samtaler om tekst, for høytlesing, **veiledet lesing** og målrettet oppfølging av elever som trenger ekstra støtte. Dersom skolen skal kunne tilpasse leseopplæringen til elevenes ulike behov, må den også ha de nødvendige ressursene til å organisere opplæringen på ulike måter.

Dersom Lesekommisjonen anbefaler styrket innsats på disse områdene, må anbefalingene følges av økonomiske og organisatoriske rammer som gjør tiltakene gjennomførbare i praksis.

Skolebibliotekene må styrkes

For mange elever er skolebiblioteket den viktigste arenaen for å møte litteratur og utvikle leseglede.

SL mener at alle elever bør ha tilgang til et godt skolebibliotek med et bredt utvalg litteratur og fagtekster.

Skolebibliotekene bør utvikles som aktive pedagogiske ressurser i samarbeid mellom lærere og bibliotekfaglig personale. Dette er særlig viktig for elever som i liten grad møter litteratur hjemme, og for elever som trenger ekstra motivasjon for å utvikle gode lesevaner.

Lesing er også et spørsmål om sosial utjevning

Norske og internasjonale undersøkelser viser at elevenes bakgrunn fortsatt har stor betydning for læringsutbytte og leseferdigheter.

SL mener derfor at arbeidet for bedre leseferdigheter må sees i sammenheng med arbeidet for å redusere sosiale forskjeller.

Alle barn og unge skal ha like muligheter til å utvikle gode leseferdigheter, uavhengig av foreldrenes utdanningsnivå, økonomi eller bosted.

Dette krever sterke fellesløsninger og en skolepolitikk som bidrar til å utjevne forskjeller framfor å forsterke dem.

Flerspråklighet og leseutvikling må vies større oppmerksomhet

Et stadig større mangfold i elevgruppen stiller krav til kompetanse om språk- og leseutvikling.

SL mener det er viktig at Lesekommisjonen løfter fram sammenhengen mellom språkkompetanse og leseferdigheter. Elever med et annet førstespråk enn norsk må få nødvendig språkstøtte og kvalifisert opplæring for å kunne utvikle gode leseferdigheter på norsk.

Dette forutsetter lærere med relevant kompetanse og tilstrekkelige ressurser til tilpasset opplæring.

Erfaringene fra arbeid med flerspråklige elever viser at gode språk- og leseferdigheter er avgjørende både for videre utdanning, arbeidsliv og samfunnsdeltakelse.

Lesing begynner ikke ved norske språkgrenser. For mange barn og unge starter leseglede på ett språk og fortsetter på et annet. Derfor må flerspråklighet ses som en styrke i arbeidet med lesing.

Når skolen bygger videre på språk elevene allerede behersker, styrkes både forståelse, motivasjon og identitet.

Et bredt tilbud av bøker på ulike språk, sterke skolebibliotek og lærere med kompetanse på flerspråklig opplæring er viktige forutsetninger for at alle elever skal finne veien inn i lesingen. Leselyst skapes når elever kjenner seg igjen i tekstene de møter og opplever at hele deres språklige kompetanse blir verdsatt.

Leselyst må ha en sentral plass

SL er opptatt av at arbeidet med lesing ikke må begrenses til måling, kartlegging og testing.

Elever blir gode lesere fordi de leser, men også fordi de opplever mening, mestring og glede ved lesingen.

Skolen må derfor gi rom for litterære opplevelser, høytlesing, samtaler om tekst og lesing som ikke nødvendigvis er knyttet til vurdering.

For å styrke leselysten må elevene møte et mangfold av litteratur og tekster som oppleves relevante og engasjerende.

Avslutningsvis mener Skolenes landsforbund mener at styrking av leseferdighetene til barn og unge er en av de viktigste investeringene samfunnet kan gjøre.

Gode lesere utvikles gjennom kompetente lærere, sterke profesjonsfelleskap, tilgang til litteratur, gode skolebibliotek og tilgjengelige ressurser til oppfølging av den enkelte elev.

Skolenes landsforbund

September 2026

Bodil Gullseth

2. nestleder Skolenes landsforbund

976 68 399

bg@skolenes.no

Sentralbord: 99 35 60 60 | Torggata 12, 0181 Oslo
Kunnskap til få gir makt - kunnskap til alle gir frihet